

Making Biblical Scholarship Accessible

This document was supplied for free educational purposes. Unless it is in the public domain, it may not be sold for profit or hosted on a webserver without the permission of the copyright holder.

If you find it of help to you and would like to support the ministry of Theology on the Web, please consider using the links below:

https://www.buymeacoffee.com/theology

https://patreon.com/theologyontheweb

PayPal

https://paypal.me/robbradshaw

A table of contents for *Honeycomb* can be found here:

https://biblicalstudies.org.uk/articles honeycomb.php

How Can They Believe? How Can They Hear? The Khmer Church in Cambodia Today

Background

he name of Christ was probably first brought to Cambodia by Portuguese and Spanish traders in the sixteenth century. The stormy passage of the Roman Catholic Church in Cambodia has been well recorded in François Ponchaud's Cathedral of the Rice Paddy. It seems that only Brahmanism and Buddhism came across from India at the beginning of the Christian era when cultural links were growing between India and Cambodia, even though we know that a church existed in southern India from the first century. But the Khmer people—apart from those living in Siam where the gospel first penetrated in the early nineteenth century—had to wait until the twentieth century to hear the evangelical gospel.

¹François Ponchaud, The Cathedral of the Rice Paddy—450 Years of History of the Church in Cambodia, preface by Bishop Yves Ramousse, postface by Cardinal Etchegaray, translated by Nancy Pignarre and the Bishop Salas Cambodian Catholic Center (Le Sarment: Librairie Arthème Fayard, 1990).

2 HONEYCOMB 2/3 (July 2001)

Hudson Taylor, founder of the China Inland Mission, issued a call to prayer in 1875 for the "vassal" states to the south of China. including Cambodia. Trading links had been established about a thousand years earlier as Chinese settlers came down into the Indochinese peninsula, but China itself was then only just opening up to receive the gospel. Around the world people were praying for Indochina. In 1902 the Swiss Brethren were the first to arrive, settling in southern Laos. God laid the burden of planting the church on the Christian and Missionary Alliance, who sent their first workers to Vietnam in 1911. These pioneers started to preach to the Kampuchea Kraom people in the Mekong Delta, but found the door to Cambodia itself closed to them by the French, who did not want competition for the Catholics. Eventually, however, God gave the Alliance the opportunity to send two missionary families in 1923, the beginning of today's evangelical church in our country.

The early work centered on Battambang, where groups of migrants from Kampuchea Kraom proved responsive. The first known church group was in Chkaè Kôn, where Granny Yim still lives; she came as a five-year-old to live and share Christ in Cambodia with her parents.

Now in the next century where is the church? A simple answer—everywhere! For the first time we can find Christian groups in every province around the country. When you consider the turbulent history of this country, it is amazing to see how God worked so that people can and do believe in Christ. Only twenty years ago there was a deliberate attempt to stamp out not only Christianity (regarded as Western and imperialist) but all religions. Yet God preserved a remnant—a significant word applying to those who clung to their faith in spite of everything. Isaiah 46:3–4 reads, "Listen to me . . . all you who remain [i.e., the remnant] of the house of Israel. . . . Even to your old age and gray hairs I am he, I am He who will sustain you. I have made you and I will carry you; . . . I will rescue you."

Leadership

In 1974 there were only twelve full-time pastors, though many had been trained at the Takhmau Bible School. The entire class I taught there from 1974-75 perished during the Khmer Rouge period, apart from Nhem Sokhun, who died not long after reaching the United States. Yet as I look around today, I see quite a few church leaders who were Christians before 1975, truly preserved by God's grace. Nevertheless, most people in leadership today became Christians after 1990. This is true of virtually all lay pastors in the country churches. They therefore have few models to follow, a fact that shows up in the way they organize their churches like associations or societies with elected committees. Few groups have leaders appointed because of their spiritual qualifications according to the Pauline pattern.

Training of Leadership

As churches started multiplying, the cry went up, "We need leadership training!" Many Christian mission groups have responded to this call, with the result that seminars, short-term Bible schools, and training sessions are on the calendar virtually every month. The Theological Education by Extension program started by the Christian and Missionary Alliance is currently training over six hundred people, mostly in the provinces. materials originally written for church leaders in South America are well translated and eminently suitable for the Khmer leaders. A TEE association has been set up to make this training available to the whole church here in Cambodia. Another TEE type program has been started by the Assemblies of God, called, "Train and Multiply." This relies on personal mentoring of leaders, who in turn mentor others—good news indeed!

Residential courses are run at seven Baptist centers across the country for two weeks at a time. After two years the rural leaders will have studied for eight sessions, giving them basic training in leading churches and teaching the Bible. The Phnom Penh Bible School has already graduated six classes of students

4 HONEYCOMB 2/3 (July 2001)

who have studied for three years, and current enrollment is sixty. Campus Crusade for Christ runs a school for evangelists, and the Assemblies of God opened their Cambodia Bible Institute in July 1996. Kampuchea for Christ also has residential training courses, as do the Methodists. Many short-term courses are also held in Phnom Penh and the provinces, which church leaders from around the country attend.

Training materials are available from many sources, besides the workbooks that go with the above TEE and Bible School courses. Leroy Eims' How to Be a Leader was translated from Thai and typed in 1992. There is a range of Christian and evangelistic books that need to be made more readily available to the local churches so that Christians can read for themselves, but few people have access to these books or can afford to buy them. Few, too, have shortwave radios, another great source of teaching through daily FEBC broadcasts, though those living close to FM stations have a choice of Christian programs. Cassettes can be listened to several times over on tape recorders, and some are distributing teaching material this way. But a lot more use could be made of resources already prepared if libraries were set up in each Christian center.

Evangelism

Most Cambodian Christians have come to believe through the witness of family or close friends. Not only did they hear message of the gospel from them, they also saw how its power changes lives. Sometimes their overseas relatives, converted in the refugee camps or in a third country, have come back and explained the gospel to them.

But in some cases the warm generosity of overseas Christians has clouded the issue and led the poorer relatives to think that becoming a Christian is part of a bargain for receiving assistance. New believers are frequently asked how much they are paid for becoming Christians, and it is not easy for them to give an appropriate answer to dispel these wrong ideas.

Some have become Christians because God healed them. Disease is very prevalent, and the practice of going to folk healers (krou Khmer) still very popular. In this context, God has stepped in and shown his power to heal both people's physical bodies and their broken and emotionally distressed hearts, as well as to deliver the many who have allowed the devil to trouble or possess them. Those healed then proclaim the message of God's peace that passes all understanding, unknown to them before accepting Christ.

The most powerful form of evangelism is still the life transformed by the power of Christ. In rural communities no one can hide himself away, and it soon becomes the talk of the village when a person's life is radically changed. Recently I spoke with a former soldier in Svai Reang province who was convinced he had become HIV-positive because of his previous loose lifestyle, and had spent hundreds of dollars seeking treatment. He was attracted to the gospel because of the "trust in Christ" attitude of some fellow villagers. Now he is following Christ—one truly snatched from the fire (Jude 23).

Worship

Nearly every Sunday there is a new group of Christians meeting somewhere in Cambodia for the first time to worship the true and living God. Every year many hundreds celebrate their first Easter and Christmas. God's church continues to grow numerically, but it still has to mature to attain the whole measure of fullness that Christ has prepared for his body. His aim is to bring church into the unity of the Spirit. Year by year we are seeing a movement in the right direction, towards acknowledging the headship of Christ. Sadly there are still those who seek to get or denominations established groups encouraging fellowship and mutual building up of all the Christians in one given area. But in time local Christians will insist on the truth that they are "the whole body, joined and held together by every supporting ligament, grow[ing] and build[ing] itself in love, as each part does its work (Ephesians 4:16)."

This is already true in the experience of worship, where the Cambodian Christians have their own hymnology and sing with great gusto the indigenous songs given to them by the Lord. How precious this gift of music and poetry and art forms, a heritage of the Khmer people, and now used expressly to worship God! An official in the department of religion and culture in Kampong Thom province recently praised the local churches for upholding Khmer culture in their worship songs.

Future Development

Having watched the blossoming of churches over the last ten years, I expect growth to continue as more villages are reached with the gospel. Today many people who previously had resisted the gospel message are becoming Christians, just as in the early days of missionary activity so few responded even though many heard. We need to continue to reach out to those who never have had the opportunity to respond to the gospel.

As Christians mature, they should develop a burden to carry the gospel to other districts in their own provinces and beyond. Increasing maturity will also bring a sense of responsibility to "parent" and discipline new Christians. At present many new believers are left to fend for themselves with inadequate follow-up. I would dare to hope that the churches will develop truly into Christian communities caring for one another like their own family and welcoming in the new believers as part of this family.

t present many churches and denominations are heavily dependent on foreign input and NGO's. Therefore they do not fully perceive their own responsibility to carry out Christ's commands in sharing what God has given them. Foreigners need to evaluate whether their input is actually strengthening the new believers' faith in God who "will provide," as we can actually hinder rather than help their trust in God by becoming substitute patrons.

As Christians develop, they will know God on an ever deeper level, and come to acknowledge him as the center of their lives, their families, and their churches. Today we have a

multiplicity of church groups often competing with each other (like shops setting up together to attract customers). When God becomes the focal center, then differences will recede and Christians will willingly join together for fellowship, also to make an impact on the 99.5% of Cambodia that still does not acknowledge Christ as savior.

"Glory to God in the highest, and on earth peace to men on whom His favor rests" (Luke 2:14).

អាលិស កុំប៉ាំង

සේසෞපලේලාවද්වසේවනුව? සේසෞවත්වද්ලාවද්වසේවනුව? දුස්ත්දේලාවේද්ලාවද්වසේවීමෙන්

សាតុតា

ព្រះ នាមព្រះគ្រីស្ដប្រហែលជាត្រូវបានគេនាំមកជាដំបូង ចូលមក ក្នុងស្រុកខ្មែរ ដោយសារពួកឈ្មួញជនជាតិព័រខុយហ្គេ និង អេស្ប៉ាញ កាលពីសតវត្សរ៍ទី១៦ ។ ការចូលមកដ៏ប្រកបដោយកម្លាំងខ្លាំងក្លារបស់ ព្រះសហគមន៍កាតូលិកនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ គឺមានកត់ត្រាទុកយ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងសៀវភៅមួយឈ្មោះ Cathedral of the Rice Paddy (1) របស់ លោកឪពុក ហ្វ្រង់ស្វ័រ ប៉ុងសូ ។ គឺហាក់បីដូចជាមានតែលទ្ធិព្រហ្មញ្ញ និង ពុទ្ធសាសនាតែប៉ុណ្ណោះ ដែលបានមកពីប្រទេសឥណ្ឌានៅពេលចាប់ផ្ដើម យុគសម័យគ្រីស្ដបរិស័ទ នៅពេលដែលមានការទាក់ទងគ្នាខាងផ្នែកវប្ប ធម៌ រវាងប្រទេសកម្ពុជានិងប្រទេសឥណ្ឌាកាន់តែរីកចំរើនឡើង ទោះបី

⁽¹⁾ François Ponchaud, The Cathedral of the Rice Paddy—450 Years of History of the Church in Cambodia, preface by Bishop Yvers Ramousse, postface by Cardinal Etchegaray, translated by Nancy Pignarre and the Bishop Salas Cambodian Catholic Center (Le Sarment: Librairie Arthème Fayard, 1990).

ជាយើងដឹងថា មានក្រុមជំនុំកើតឡើង នៅក្នុងភូមិភាគខាងត្បូងនៃ ប្រទេសឥណ្ឌា កាលពីសតវត្សរ៍ទី១ក៏ដោយ ។ ប៉ុន្តែជនជាតិខ្មែរត្រូវរង់ចាំ រហូតដល់សតវត្សរ៍ទី២០ ទើបបានឮការផ្សាយដំណឹងល្អ ក្រៅពីជនជាតិ ខ្មែរ ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសសៀម ដែលដំណឹងល្អបានជ្រៀតចូល នៅដើមសតវត្សរ៍ទី១៩នោះ ។

លោកហាត់ស៊ុន ថៃល័រ ដែលជាស្ថាបនិកបេសកកម្មនៅក្នុង ប្រទេសចិនដីគោក បានចេញការប្រកាសឲ្យអធិស្ឋាននៅក្នុងឆ្នាំ ១៨៧៥ ដើម្បីសុំឲ្យមាន "អ្នកព្រមធ្វើតាម" ដែលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ចំពោះ ប្រទេសចិនភាគខាងត្បូង គិតបញ្ចូលទាំងប្រទេសកម្ពុជាផង ។ ការទាក់ ទងគ្នាផ្នែកមុខជំនួញបានបង្កើតឡើងប្រហែលមួយពាន់ឆ្នាំមុនពេលដែល អ្នកតាំងទីលំនៅជនជាតិចិនបានចុះមកកាន់ជ្រោយឥណ្ឌូចិន ប៉ុន្តែប្រទេស ចិនខ្លួនឯង នៅពេលនោះទើបតែបើកទទួលដំណឹងល្អ ។ មនុស្សនៅទូ ទាំងពិភពលោក បានអធិស្ឋានសម្រាប់ឥណ្ឌូចិន ។ នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩០២ ក្រុម Swiss Brethren គឺជាអ្នកមកដល់មុនគែ ដែលមកតាំងទីលំនៅក្នុង ភូមិភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសលាវ ។ ព្រះជាម្ចាស់បានដាក់បន្ទុកនៃការ បង្កើតក្រុមជំនុំ ចំពោះសម្ព័ន្ឋបេសកកម្មសាសឧទូតគ្រីស្ពបវិស័ទដំណឹង ល្អ (C & MA) ដែលបានបញ្ជូនបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ជាដំបូងទៅកាន់ប្រ ទេសវៀតណាម នៅក្នុងឆ្នាំ១៩១១ ។ ពួកអ្នកត្រួសត្រាយផ្លូវទាំងអស់នេះ ចាប់ផ្តើមផ្សាយដំណឹងល្អដល់ប្រជាជននៅកម្ពុជាក្រោម នៅតាមតំបន់ដី សណ្ដទគ្លេមេគង្គ ប៉ុន្តែគេបានឃើញថាទ្វារចូលមកក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបិទជិត ដោយសារពួកបារាំងមិនចង់ឲ្យមានការប្រណាំងប្រជែងគ្នា ជាមួយព្រះសហគមន៍កាតូលិក ។ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយព្រះជាម្ចាស់ បាន ផ្តល់ឱកាសឲ្យនិកាយសម្ព័ន្ធបេសកកម្មសាសឧទូតគ្រីស្តបរិស័ទ ដំណីងល្អ (C & MA) បញ្ជូនបេសកជនពីរគ្រួសារនៅក្នុង**ឆ្នាំ ១៩២៣** ដែលបានចាប់ផ្ដើមឲ្យមានក្រុមជំនុំដំណីងល្អ សព្វថ្ងៃនេះនៅក្នុងប្រទេស កម្ពុជាយើង ។

ការងារចាប់ផ្តើមដំបូង នៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ដែលនៅក្នុង ់ ដែលបង្ហាញនូវការព្រមឆ្លើយតប ចំពោះដំណឹងល្អបានយ៉ាង់ល្អ ។ ក្រុមដែលគេបានស្គាល់មុនគេ គឺនៅក្នុង ភូមិ ឆ្កែកូន ដែលលោកយាយ យីម នៅរស់នៅឡើយ គាត់បានមក រស់នៅទីនោះ កាលគាត់អាយុ ៥ ឆ្នាំ និង គាត់បានផ្សាយដំណឹងល្អពីព្រះ ជាម្ចាស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជាមួយនឹងឪពុកម្តាយរបស់គាត់ ។

ឥឡូវនែះ នៅក្នុងសតវត្សរ៍ក្រោយនេះ តើក្រុមជំនុំនៅឯណា? ចម្លើយមួយយ៉ាងងាយនោះគឺ នៅគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់! ពីព្រោះនេះគឺ ជាលើកដំបូងហើយ ៈដែលយើងអាចប្រទះឃើញមានក្រុមគ្រីស្តបរិស័ទ នៅគ្រប់ខេត្តនៅទូទាំងប្រទេស ។ នៅពេលដែលលោកអ្នកគិតពិចារណា ពីភាពវីកវរនៃប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសនេះ គឺជាការអស្ចារ្យណាស់ ដែល យើងឃើញថាព្រះជាម្ចាស់បានធ្វើការ ដោយហេតុនោះទើបមានមនុស្ស អាចទទួលជឿ និង ជឿពិតប្រាក្នុងនៅក្នុងព្រះគ្រីស្គ ។ ក្នុងរយៈកាលជាង ម្ភៃឆ្នាំ មានការប៉ុនប៉ង់លុបបំបាត់ជំនឿគ្រីស្គបរិស័ទ (ដែលគេចាត់ទុកថា ជាសាសនាបែបលោកខាងលិច និង ជាសាសនារបស់ពួកចក្រពត្តិ) ការ លុបបំបាត់គ្រប់សាសនាទាំងអស់ ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយព្រះជា ម្ចាស់រក្សាទុកឲ្យមាននៅសល់ អ្នករួចពីស្លាប់មួយចំនួន ដែលបានប្រកាន់ ខ្ជាប់ចំពោះជំនឿរបស់ខ្លួន ទោះបីជាមានរឿងអ្វីកើតឡើងក៏ដោយ ។ នៅ ក្នុងគម្ពីរអេសាយ ៤៦:៣–៤ ដែលបានចែងថា "ចូរស្គាច់ យើង! . . . អ្នកទាំងអស់គ្នាជាពូជពង្សអ៊ីស្រាអែល ដែលនៅសល់ . . . តាំងពីអ្នក រាល់គ្នានៅក្នុងផ្ទៃម្ដាយ យើងបានបីបាច់ថែរក្សាអ្នករាល់គ្នា . . . យើងនៅ តែជួយគាំទ្រអ្នកវាល់គ្នា . . . និង រំដោះអ្នករាល់គ្នា ។

នារជីននាំ

នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៤ មានគ្រួគង្វាលពេញពេលតែ ១២ នាក់ប៉ុណ្ណោះ ទោះបីជាមានមនុស្សជាច្រើនបានទទួលនូវការហ្វឹកហ្វឺន នៅក្នុងសាលា ព្រះគម្ពីរ តាខ្មៅ ក៏ដោយ ។ សិស្សទាំងអស់ដែលខ្ញុំបានបង្រៀននៅទីនេះ កាលពីឆ្នាំ ១៩៧៤-៧៥ បានវិនាសបាត់បង់សូន្យសុង ក្នុងអំឡុងពេលខ្មែរ ក្រហមកាន់អំណាច ក្រៅពីនោះមានម្នាក់ឈ្មោះ ញែម សុគន្ឋ ដែលបាន ស្ថាប់ក្រោយពេលទៅដល់សហរដ្ឋអាមេរិកមិនយូរប៉ុន្មាន ។ តែទោះជា យ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលដែលខ្ញុំសម្លីងមើលជុំវិញនៅសព្វថ្ងៃនេះ ខ្ញុំ ឃើញថាមានអ្នកដឹកនាំក្រុមជំនុំតិចតួចណាស់ ដែលជាគ្រីស្គបវិស័ទកាល ពីមុនឆ្នាំ ១៩៧៥ តាមពិតទៅដោយសារព្រះគុណព្រះជាម្ចាស់ដែលបាន រក្សាទុកអ្នកទាំងគោះ ឲ្យគៅសល់ពីគ្រោះអាក្រក់គោះ តែផ្ទួយទៅវិញ មគុស្សភាគច្រើន ដែលកំពុងតែមាននាទីជាអ្នកដឹកនាំ នៅក្នុងពេល បច្ចុប្បន្ននេះ បានទទួលជឿព្រះនៅក្រោយឆ្នាំ ១៩៩០ ។ នេះគឺជាការពិត ស្ទើរតែចាស់ទុំជំនួយ និង គ្រូគង្វាលនៅក្នុងក្រុមជំនុំជាច្រើននៅក្នុង ប្រទេសគឺបែបហ្គីងឯង ។ ហេតុដូច្នេះហើយ គេមានគំរូតិចតួចណាស់ ដើម្បីដើរតាមហេតុការណ៍ ដែលបង្ហាញឲ្យឃើញថា របៀបដែលគេរៀប ចំចាត់ចែងក្រុមជំនុំរបស់គេ ដូចជាសមាគម ឬ ជាក្រុមសង្គមមនុស្សរស់ នៅជាមួយគ្នា ដោយមានការជ្រើសរើសគណៈកម្មាធិការក្រុមមួយចំនួន មានការតែងតាំងឲ្យមានអ្នកអ្នកដឹកនាំ ដោយសារតែគេមានគុណសម្បត្តិ ផ្នែកវិញ្ញាណសមស្របទៅនឹងគំរូរបស់សេចក្តីបង្រៀនរបស់លោកប៉ូល។

ការច្បឹកច្បិនអ្នកជីកនាំ

នៅពេលដែលក្រុមជំនុំចាប់ផ្ដើម កើនឡើងកាន់តែច្រើន ការ ស្រែកដង្ហោយហៅបានលេចធ្លោឡើង "យើងត្រូវការការហ្វឹកហ្វឺនអ្នក ដឹកនាំ!" បេសកកម្មគ្រីស្គបរិស័ទជាច្រើនក្រុម បានឆ្លើយតបទៅនឹងការ ស្រែកដង្គោយហៅនេះ ដែលបង្កើតជាសិក្ខាសាលាជាច្រើន សាលាព្រះ តម្កីររយៈពេលខ្លី និង វគ្គហ្វីកហ្វឺនដែលបានចុះនៅលើប្រតិទិនស្ចើរតែ រៀងរាល់ខែ ។ កម្មវិធីអប់រំផ្នែកទេវសាស្ត្រ ដែលពង្រឹកឲ្យទូលំទូលាយ (TEE) ដែលបង្កើតឡើងដោយសារនិកាយ សម្ព័ន្ឋបេសកកម្មសាសន ទូតត្រីស្កបវិស័ទដំណីងល្អ(C & MA) នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះមានមនុស្ស ៦០០ នាក់បានទទួលនូវការហ្វីកហ្វឺនតាមកម្មវិធីនេះ ដែលភាគច្រើននៅ តាមបណ្តាខេត្ត ។ មេរៀនទាំងឡាយ ដែលគេបានសរសេរពីដើមសំរាប់ អ្នកដឹកនាំក្រុមជំនុំនៅក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ។រួចក្រោយមកគេបានបក ប្រែយ៉ាងល្អ និង ស៊ីនឹងស្ថានភាពអ្នកដឹកនាំខ្មែរល្អឥតទាស់ ។ គេបាន បង្កើតសមាគម TEE ឡើងដើម្បីធ្វើឲ្យកម្មវិធីហ្វីកហ្វឺននេះយោងទៅ ដល់ក្រុមជំនុំទាំងអស់ទូទាំងកម្ពុជា ។ មានកម្មវិធីហ្វីកហ្វឺនលែប TEE មួយទៀត ដែលពួកជំនុំព្រះជាម្ចាស់ "Assemblies of God" បាន បង្កើតឡើង ឲ្យឈ្មោះថា "ហ្វីកហ្វឺន និង ធ្វើជាពហុគុណ" ។ ការនេះផ្នែក ទៅលើការដាក់កំណត់ដោយផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកដឹកនាំ ដែលត្រូវបន្តទៅ ត្រួតមើលការផ្តល់គំនិតដល់អ្នកដំទៃទៀត តាមពិតទៅជាដំណីងល្អ! ។

មានវគ្គសិក្សា ដែលទៅដល់កន្លែងអ្នករៀន គឺរៀបចំឡើងដោយ មជ្ឈមណ្ឌលហ្វឹកហ្វឺនទាំង ៧ កន្លែងរបស់ក្រុមជំនុំ បាប់ទីស្ទ នៅក្នុងទូ ទាំងប្រទេស ដែលមានរយៈពេលរៀនម្តង ២ អាទិត្យ ។ បន្ទាប់ពី ២ ឆ្នាំ ក្រោយមកអ្នកដឹកនាំក្រុមជំនុំនៅតាមជនបទ និងសិក្សាបាន ៤ វគ្គ ដែល បានផ្តល់នូវការហ្វឹកហ្វឺនជាមូលដ្ឋាន នៅក្នុងផ្នែកដឹកនាំក្រុមជំនុំ និង ការ បង្រៀនព្រះគម្ភីរ ។ សាលាព្រះគម្ភីរភ្នំពេញ មានសិស្ស ៦ ជំនាន់ហើយ បានប្រឡងចេញពីសាលានេះ ដែលសិស្សទាំងនោះបានចំណាយពេល សិក្សាអស់រយៈពេល បី ឆ្នាំ និងការចុះឈ្មោះចូលរៀនលើកនេះ គឺត្រូវ រៀនរយៈពេល ៦ ឆ្នាំ ។ អង្គការនិស្សិតថ្វាយព្រះគ្រីស្ក បានរៀបចំសាលា ហ្វឹកហ្វឺនអ្នកផ្សាយដំណីងល្អ ហើយក្រុមជំនុំព្រះជាម្ចាស់បានបើកសាលា ព្រះតម្ភីររបស់ខ្លួន នៅក្នុងខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ។ អង្គការកម្ពុជាថ្វាយព្រះ គ្រីស្ក ក៏មានវគ្គហ្វឹកហ្វឺនទៅដល់កន្លែងសិស្សរស់នៅផងដែរ មេតូឌីសក៏ មានដូចគ្នាដែរ ។ មានវគ្គសិក្សាខ្លីៗជាច្រើន ដែលគេបានរៀបចំឡើងផង ដែរ នៅក្នុងក្រុងភ្នំពេញ និង នៅតាមខេត្ត ដែលមានអ្នកដឹកនាំក្រុមជំនុំ មកពីកន្លែងផ្សេងៗ នៅក្នុងប្រទេសមកចូលរួម ។

សម្ភារៈសំរាប់ការហ្វឹកហ្វឺន មានមកពីប្រភពជាច្រើនក្រៅពីសៀវ ភៅលំហាត់ ដែលសំរាប់រៀនជាមួយកម្មវិធី TEE និង វគ្គសិក្សានៃសា លាព្រះគម្ពីរ ដែលបានពោលខាងលើ ។ សៀវភៅមួយឈ្មោះ Leroy Eims' How to be a Leader បានបកប្រែពីភាសាថៃ និង បានរៀបចំចង ក្រុង នៅឆ្នាំ ១៩៩២ ។ មានទំហំធំធេងណាស់ចំពោះសៀវភៅគ្រីស្ដ ឋរិស័ទ និង សៀវភៅ ផ្នែកផ្សាយដំណឹងល្អ ដែលត្រូវការឲ្យគេបង្កើត ឡើង សំរាប់ជួយដល់ក្រុមជំនុំក្នុងស្រុក ប្រយោជន៍ឲ្យគេអាចអាន ដើម្បី បង្កើតជំនឿដោយខ្លួនគេផ្ចាល់ ប៉ុន្តែមានមនុស្សតិចតួចណាស់ដែរ ដែល មានឱកាសរកបានសៀវភៅទាំងនេះ ឬ ក៏អាចទិញសៀវភៅទាំងនេះយក ទៅអានបាន ។ មានមនុស្សតិចតួចណាស់ដែរ ដែលមានវិទ្យុដែលអាច ចាប់បានរលកធាតុអាកាសក៏វិតខ្លី ដែលជាប្រភពនៃការបង្រៀនយ៉ាង សម្បើមមួយផ្សេងទៀត គឺតាមរយៈការផ្សាយជាប្រចាំថ្ងៃ សម្លេងនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ FEBC ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ អស់អ្នក ដែលរស់នៅជិតនឹងស្សានីយ៍ FM មានការជ្រើសរើសក្នុងការបើកស្គាប់ កម្មវិធីគ្រីស្តូបរិស័ទ ។ ខ្សែអាត់សម្លេង គេអាចស្គាប់បានយ៉ាងច្រើនដង ដោយប្រើម៉ាញ៉េ និង មានអ្នកខ្លះគេប្រើការចែកចាយសម្ភារៈបង្រៀនតាម បែបនេះ ។ ប៉ុន្តែមានការប្រើច្រើនទៀត ដែលគេអាចប្រើបានចំពោះ សម្ភារៈ ដេលគេបានរៀបចំហើយនោះ បើសិនជាមានបណ្ណាល័យមួយ ដែលគេរៀបចំឡើងនៅតាមមជ្ឍមណ្ឌលគ្រីស្តបរិស័ទនានា ។

ការផ្សាយជំណីខស្ល

គ្រីស្តបរិស័ទខ្មែរភាគច្រើនជឿព្រះតាមរយៈការធ្វើបន្ទាល់ពីគ្រួសារៈ ឬមិត្តភក្តិជិតស្និទ្ធ ។ គេមិនគ្រាន់តែបានឮដំណឹងល្អពីសាច់ញាតិគ្រួសារ មិត្តភក្តិប៉ុណ្ណោះទេ គឺគេបានឃើញឧូវព្រះចេស្តានៃដំណឹងល្អនោះបំផ្លាស់ បំប្រែជីវិតរបស់គេទៀតផង ។ ជួនកាលសាច់ញាតិរបស់គេដែលរស់នៅ ឯបរទេស ដែលបានទទួលជឿព្រះកាលនៅក្នុងជំរំជនភៀសខ្លួន ឬ ពេល ទៅដល់ប្រទេសទីបីនោះ បានមកលេងស្រុករួចពន្យល់ប្រាប់ពីដំណឹង ល្អដល់ពួកគេ ។

ប៉ុន្តែមានករណីខ្លះ ដោយមានចិត្តសប្បុរសយ៉ាងកក់ក្ដៅ តាមរយ: គ្រីស្គបវិស័ទនៅឯក្រៅប្រទេស ដែលនាំឲ្យមានការស្រពិចស្រពិល យល់ មិនច្បាស់ ដែលជាហេតុនាំឲ្យសាច់ញាតិក្រក្រី គិតថាការក្លាយជាគ្រីស្គ បរិស័ទនោះ គឺជាផ្នែកមួយនៃការតថ្លៃសុំជំនួយទៅវិញ ។ អ្នកជឿថ្មីភាគ ច្រើនតែងតែសួរថា តើគេទទួលបានប្រាក់ខែប៉ុន្មាន ក្នុងការដែលគេក្លាយ ជាគ្រីស្គបរិស័ទនោះ មិនមែនជាការងាយស្រួលក្នុងការឆ្លើយនូវចម្លើយ ដ៏សមរម្យដល់គេឡើយ ដើម្បីលុបចំបាត់គំនិតខុសឆ្គងបែបនេះ ។

អ្នកខ្លះក្លាយជាគ្រីស្គបរិស័ទ ដោយសារព្រះជាម្ចាស់ប្រោសគេឲ្យ ជា ។ ជម្ងឺកើតឡើងជាច្រើន ហើយជារឿងសាមញ្ញទៅហើយ និង ទម្លាប់ ទៅរកគ្រូបុរាណ (គ្រូខ្មែរ) នោះគឺនៅតែពេញនិយមនៅឡើយ ។ នៅក្នុង ស្ថានការណ៍ថែបនេះ ព្រះជាម្ចាស់បានចូលមកហើយ បង្កាញគូវព្រះ ចេស្តារបស់ព្រះអង្គ ប្រោសឲ្យគេជាទាំងជម្លឺរួបកាយ និង ជម្លឺផ្លូវចិត្ត ព្រម ទាំងដោះលែងមគុស្សជាច្រើន ដែលបានអនុញ្ញាតឲ្យអារក្សធ្វើទុក្ខ ឬ ឲ្យវា ប្រើជាអ្នកចូលរូបនោះ ឲ្យរួចពីអំណាចទាំងនោះផងដែរ ។ អស់អ្នកដែល បានជាទាំងនោះឯង បានប្រកាសប្រាប់ពីព្រះរាជសារនៃសេចក្តីសុខសាន្ត របស់ព្រះជាម្ចាស់ ដែលខ្ពស់ហួសពីការយល់ដឹង មិនដែលធ្លាប់ស្គាល់ ពីមុនមក គឺមុនពេលដែលគេទទួលជឿព្រះគ្រីស្គ ។

បែបផែននៃការផ្សាយដំណឹងល្អ ដែលប្រកបដោយអំណាចចេស្កា
បំផុតនោះ គឺការបំផ្លាស់បំប្រែជីវិត ដោយសារអំណាចចេស្ការបស់ព្រះ
គ្រីស្ក ។ នៅក្នុងសហគមន៍តាមជនបទគ្មាននរណាម្នាក់អាចលាក់ខ្លួនបាន
ឡើយ និង មិនយូរប៉ុន្មានបានឮការជជែកគ្នារបស់អ្នកភូមិ នៅពេលដែល
ជីវិតរបស់អ្នកណាម្នាក់មានការផ្លាស់ប្រែយ៉ាងប្លែកអស្ចារ្យនោះ ។ នៅក្នុង
ពេលថ្មីៗនេះ ខ្ញុំបាននិយាយជាមួយអតីតទាហានម្នាក់ នៅក្នុងខេត្តស្វាយ
រៀង ដែលបានបញ្ជាក់ឲ្យដឹងថា គាត់មានមេរោគ HIV នៅក្នុងឈាម
ដោយសារតែជីវិតរស់នៅរបស់គាត់ ពីមុនមានការប្រព្រឹត្តិមិនសូវល្អ
ហើយគាត់បានចំណាយរាប់រយដុល្លារដើម្បីព្យាបាល ។ គាត់មានការទាក់
ចិត្ត ចំពោះដំណីងល្អ ដោយសារតែឥវិយាបថនៃ "ការទុកចិត្តព្រះគ្រីស្ក"
របស់អ្នកភូមិ ដែលរស់នៅជាមួយគាត់ខ្លះ ។ ឥឡូវនេះគាត់កំពុងដើរតាម
ព្រះគ្រីស្ក ដែលព្រះអង្គពិតជាឆក់លើកឡើងឲ្យរួចពីភ្លើង(យូដាស ២៣) ។

ការថ្វាយមខ្លុំ

ស្ទើរតែជារៀងរាល់ថ្ងៃអាទិត្យ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានក្រុមគ្រីស្ក បរិស័ទជួបប្រជុំគ្នាជាលើកដំបូង ដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះ ដែលជាព្រះដ៏ពិត និង ជាព្រះដ៏មានព្រះជន្មរស់ ។ រៀងរាល់ឆ្នាំមានគ្រីស្កបរិស័ទជាច្រើនរយ តាក់ រៀបចំធ្វើពិធីបុណ្យព្រះអង្គមានព្រះជន្មរស់ និង បុណ្យណូអែលជា លើកទី ១ របស់ខ្លួន ។ ក្រុមជំនុំរបស់ព្រះ បន្តរីកចំពីនលូតលាស់យ៉ាង ច្រើន ប៉ុន្តែគឺនៅតែត្រូវការបំប៉នឲ្យចម្រើនវ័យ ដើម្បីសម្រេចដល់ពេញ ខ្លាតមួយ ដែលព្រះគ្រីស្ក បានរៀបចំសំរាប់រូបកាយរបស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះ រាជបំណងរបស់ព្រះអង្គគឺ ត្រូវគាំឲ្យក្រុមជំនុំឲ្យមានការឯកភាពរបស់ព្រះ វិញ្ញាណ ។ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ យើងឃើញមានចលនាមួយកំពុងរំកិល ចំទិសដៅ ឆ្ពោះទៅរកការទទួលស្គាល់នូវភាពជាព្រះសិរសារបស់ព្រះ គ្រីស្ក ។ តែគួរឲ្យសោកស្ដាយណាស់ ដែលនៅតែមានអ្នកដែលកំពុងទំ បង្កើតក្រុម ឬ និកាយរបស់ពួកគេ ដោយមិនបានជំរុញឲ្យមានការប្រកប ជិតស្និទ្ធ និង ជួយពង្រឹងគ្នាទៅវិញទៅមកនៅនឹងកន្លែងមួយ ដែលគេនៅ ជាមួយគ្នានោះ ។ ប៉ុន្តែនឹងដល់ពេលមួយ ដែលគេនៅជាមួយគ្នានោះ ។ ប៉ុន្តែនឹងដល់ពេលមួយដែលគ្រីស្គបវិស័ទនៅក្នុងស្រុក នឹងទទូចចង់បាន នួវសេចក្តីពិត ដែលពួកគេជា "រូបកាយទាំងមូល បានផ្គុំគ្នា និង ភ្ជាប់គ្នា ឡើងយ៉ាងមាំ ដោយសារសន្លាក់ឆ្អឹងទាំងប៉ុន្មាន ដែលបំរើព្រះកាយ តាម កិរិតសមត្ថភាពរបស់សរីរាង្គនីមួយៗ ដើម្បីឲ្យព្រះកាយនោះចំរើន និង កសាងឡើងក្នុងសេចក្តីស្រឡាញ់ (អេកេសូ ៤:១៦)" ។

នេះគឺជាការពិតរួចហើយ ក្នុងបទពិសោធន៍នៃការថ្វាយបង្គំ ដែល គ្រីស្គបរិស័ទខ្មែរ មានបទចំរៀងសរសើរព្រះរបស់ខ្លួនឯងផ្ចាល់ ហើយ ច្រៀងដោយមានសេចក្តីរីករាយយ៉ាងខ្លាំង ដែលជាចម្រៀង ដែលតែង ដោយខ្លួនឯង ដែលព្រះអម្ចាស់ព្រះអង្គបានប្រទានឲ្យ ។ នេះជាអំណោយ ទានដ៏ពិសេសនៃឥន្ត្រី និង កំណាព្យកាព្យឃ្លោង និង បែបផែនផ្នែក សិល្បៈ ដែលជាមតិ៍ករបស់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ហើយឥឡូវនេះខ្មែរយកមក ប្រើដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះ តើមិនអស្ចារ្យទេអី! មានមន្ត្រីម្នាក់ធ្វើការនៅក្នុង ក្រសួងធម្មការ និង វប្បធម៌នៅខេត្តកំពង់ធំ នៅពេលថ្មីៗនេះបានសម្ដែង **គួវការកោតសរសើរដល់ក្រុមជំគុំនៅទីនោះ ដោយព្រោះបា**នលើកសួយ ដល់វប្បធម៌ខ្មែរ តាមរយៈបទចំរៀងថ្វាយបង្គំព្រះរបស់ពួកគេ ។

ការអតិមឡាន៍នៅថ្ងៃអនាគត

ការដែលបានសម្លីងមើលនួវការលូតលាស់ដ៏ត្រសុំត្រសាល របស់ ក្រុមជំនុំក្នុងរយៈពេលជាង ១០ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ការលូត លាស់នេះ គឺបន្តទៅទៀត រហូតដល់មានភូមិជាច្រើនទៀតបានទទួលនូវ ដំណឹងល្អ ។ សព្វថ្ងៃនេះមនុស្សជាច្រើន ដែលពីមុនធ្លាប់ប្រឆាំងមិនព្រម ទទួលដំណឹងល្អបានក្លាយជាអ្នកគ្រីស្តបរិស័ទ គឺដូចគ្នាកាលពីជំនាន់ដើម ដែលបេសកជនផ្សាយដំណីងល្អទៅ មានមនុស្សជាច្រើនបានឮមែន តែ មានតិចតួច ដែលបានទទួលជឿដល់ព្រះ ។ យើងត្រូវតែឈោងចាប់ទៅ ដល់អ្នក ដែលមិនដែលមានឱកាស ទទួលដំណីងល្អជាបន្តទៀត ។

នៅក្នុងនាមជាគ្រីស្តបរិស័ទ ដែលចាស់ចិត្តចាស់គំនិត គេត្រូវតែ
មានបន្ទុកក្នុងចិត្ត ក្នុងការគិតនាំយកដំណឹងល្អ ទៅដល់ភូមិស្រុកដទៃ
ទៀត ដែលនៅខេត្តរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ និង ទៅខេត្តផ្សេងពីនោះទៀតផង ។
កាន់តែចំពីនវ័យផ្នែកជំនឿនឹងកាន់ឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវក្នុងការ "បី
បាច់ថែរក្សា" និង ប្រដៅតម្រង់ដល់គ្រីស្តបរិស័ទ ដែលទើបនឹងជឿថ្មីៗ ។
នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មានអ្នកជឿថ្មីជាច្រើន នៅតែឯងដោយខ្វះការថែ
បំប៉នជំនឿគ្រប់គ្រាន់ ។ ខ្ញុំមានសង្ឃឹមថា ក្រុមជំនុំនឹងរីកចំពីនឡើងជា
ពិតប្រាកដ ទៅជាសហគមន៍គ្រីស្កបរិស័ទ ដែលចេះយកអាសាគ្នា រាប់
ទុកដូចជាគ្រួសាររបស់ខ្លួនគេផ្ទាល់ និង ព្រមទាំងចេះស្វាគមន៍ដល់អ្នក
ទើបនឹងជឿថ្មី ដោយរាប់ទុកគេជាផ្នែកមួយនៅក្នុងគ្រួសារនេះ ។

នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ក្រុមជំនុំ និង និកាយជាច្រើន កំពុងពីងផ្នែក យ៉ាងខ្លាំងលើជំនួយពីបរទេស និងពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗ ហេតុ ដូច្នេះហើយគេមិនបានមើលឃើញច្បាស់ពីការទទួលខុសត្រូវ របស់គេ ផ្ទាល់ដើម្បីធ្វើតាមព្រះរាជបង្គាប់របស់ព្រះគ្រីស្អឲ្យចេញទៅផ្សាយដំណីង ល្អ ដែលព្រះជាម្ចាស់បានផ្ដល់ឲ្យមកនោះឡើយ ។ ជនបរទេសទាំង ឡាយអើយ ចូរធ្វើការវាយតម្លៃថា តើជំនួយរបស់ខ្លួន គីពិតជាពង្រីង ដល់ជំនឿអ្នកជឿថ្មី ឲ្យគេជឿដល់ព្រះជាម្ចាស់ ដែលព្រះអង្គ "និងផ្ដល់ឲ្យ" នូវអ្វីដែលគេត្រូវការមែន ឬ ក៏យើងពិតជាបែរទៅជាការរា រាំងជាជាងការ ដែលជួសការទុកចិត្តឲ្យគេទុកចិត្តព្រះជាម្ចាស់ ដោយធ្វើឲ្យក្លាយជាអ្នក ដែលឲ្យគេទុកចិត្តព្យនេប្រះជាម្ចាស់ទៅវិញ ។

ក្នុងនាមជាត្រីស្តបរិស័ទ មានការរីកចំរើន គេនិងស្គាល់ព្រះជា ម្ចាស់កាន់តែជ្រាលជ្រៅមួយក៏វិតទៀត និង បានទទួលស្គាល់ព្រះអង្គទុក

១៨ សំរារុំនឹកថ្មុំ ២/៣ (កក្កដា ២೦೦១)

ជាចំណែកសំខាន់នៅក្នុងជីវិតរបស់គេ គ្រួសាររបស់គេ និង ក្រុមជំនុំ
របស់គេ ។ សព្វថ្ងៃនេះយើងមានក្រុមជំនុំចំរុះក្រុមជំនុំជាច្រើន ដែលជា
ញួយៗតែងតែប្រជែងគ្នា (ដូចជាការតាំងហាងលក់ឥវ៉ាន់ជាមួយគ្នា ដើម្បី
ទាក់ទាញអតិថិជនដូច្នេះដែរ) ។ នៅពេលដែលផ្ដោតយកព្រះជាម្ចាស់ទុក
ជារឿងសំខាន់ ។ បន្ទាប់មកភាពខុសគ្នានឹងថយចុះ ពេលនោះគ្រីស្គ
បរិស័ទព្រមចូលរួមប្រកបជាមួយគ្នា គឺផ្ដល់ឲ្យមានឥទ្ធិពលផងដែរលើ
មនុស្ស ៩៩៥% ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មិនទាន់ទទួលស្គាល់
ព្រះគ្រីស្កជាព្រះអង្គសង្គ្រោះនៅឡើយនោះ ។

"សូមលើកតម្កើងស៊ីរីរុងរឿងរបស់ព្រះជាម្ចាស់ នៅស្ថានដ៏ខ្ពស់ បំផុតហ៊ើយ សូមឲ្យមនុស្សលោកដ៏ជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះអង្គ បាន ប្រកបដោយសេចក្តីសុខសាន្ត នៅលើផែនដី ! " (លូកា ២:១៤) ។